

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Václavem Trajerem ve věci

žalobce: **MUDr. A. A. S.**, narozený dne „X“,
bytem „X“,
zastoupený advokátem Mgr. Zdeňkem Havlem,
sídlem Rudé armády 407, 251 63 Strančice,

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**,
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 6. 2017, č. j. „X“, o starobním důchodu,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 16. 6. 2017, č. j. „X“, **se zrušuje pro nezákonnost** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna uhradit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 2 600 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhal přezkoumání napadeného rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 16. 6. 2017, č. j. „X“, (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byly zamítnuty jeho námitky proti

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)

rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 21. 11. 2016, č. j. „X“, kterým byla zamítnuta jeho žádost o přiznání starobního důchodu pro nesplnění podmínek ustanovení § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

Žaloba

2. Žalobce v podané žalobě zrekapituloval průběh řízení. Namítal, že žalovaná nesprávně posoudila charakter studia na Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví. Zdůraznil, že v době studia žalobce bylo vzdělávání lékařů upraveno vyhláškou č. 77/1981 Sb., o zdravotnických pracovnících a jiných odborných pracovnících ve zdravotnictví, (dále jen „vyhláška“). Dle této vyhlášky se znalosti lékařů a farmaceutů získané v průběhu specializační průpravy ověřovaly kvalifikační atestací před zkušební komisí institutu. Studium na institutu bylo součástí vzdělávání lékařů, kteří tímto studiem navazovali na dosažené vysokoškolské vzdělání, a bylo předpokladem pro výkon povolání v určitých specializacích. Žalobce trval na tom, že žalovaná měla jeho studium na Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví posoudit jako studium na vysoké škole.
3. Dále nesouhlasil s názorem žalované, že dobu středoškolského studia žalobce v Bagdádu by bylo možné hodnotit jako českou dobu pojištění pouze, pokud by žalobce byl ke studiu vyslán československým ministerstvem školství. Žalobce uvedl, že považuje požadavek vyslání ke studiu československým ministerstvem školství za nezákonný a nelogický. S poukazem na § 13 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění zdůraznil, že za náhradní dobu pojištění se považuje též doba studia získaná před 1. 1. 1996 podle předpisů platných před tímto dnem, a to po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let. Žalobce zdůraznil, že zákon neukládá jako podmínku pro uznání náhradní doby pojištění doložení vyslání ke studiu československým ministerstvem školství. Uvedl, že v době studia byl iráckým občanem a vyslání ke studiu československým ministerstvem školství v jeho případě nepřipadalo v úvahu. Žalobce zdůraznil, že od roku 2006 je občanem České republiky a musí s ním být zacházeno stejně jako s ostatními občany. Pokud tedy studiu na vysoké škole předcházelo studium na střední škole, bylo dle žalobce nutné v souladu s § 13 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění studium na střední škole posoudit jako náhradní dobu pojištění.

Vyjádření žalované k podané žalobě

4. Žalovaná ve svém vyjádření zevrubně zrekapitulovala průběh správního řízení. K době středoškolského studia žalobce žalovaná uvedla, že studium v cizině před 1. 5. 1990 hodnotí občanům jako dobu pojištění, pokud byli ke studiu vysláni nebo studovali s předchozím souhlasem ministerstva školství. V takovém případě není požadováno doplacení pojistného za uvedenou dobu. Podmínkou ovšem je, že předmětné studium bylo postaveno na roveň studiu na středních a vysokých školách v České republice. Žalovaná zdůraznila, že dle právních předpisů platných před 1. 1. 1996 (zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení) bylo možné dobu studia hodnotit výlučně u osob, které v době studia měly československé státní občanství. Žalovaná se neztotožňovala s argumentací obsaženou v některých rozsudcích Nejvyššího správního soudu, kde bylo dovozeno, že rozhodná je skutečnost, zda má žadatel o důchod státní občanství v době uplatnění žádosti o důchod. Poukázala na možné problémy v případě přistoupení na takový výklad i ve vztahu k občanům smluvních států Evropské unie. Žalovaná shrnula, že doba žalobcova studia

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

v Iráku nemohla být žalobci započtena do doby pojištění, neboť nebyly splněny podmínky předchozí právní úpravy (zákon o sociálním zabezpečení) – žalobce neměl v době studia na gymnáziu v cizině státní občanství, nedoložil doklad o tom, že studoval v zahraničí se souhlasem ministerstva školství ani jím nebyl ke studiu vyslán, smlouva o sociálním pojištění s Irákem nebyla podepsána.

5. Pokud jde o postgraduální studium žalobce v období od 19. 2. 1996 do 23. 5. 1996 a v období od 2. 1. 1997 do 3. 12. 1998 žalovaná poukázala na skutečnost, že žalobce má již jako dobu pojištění započteno s ohledem na jeho zaměstnání u společnosti LASER MEDSICAL, s. r. o. Most období od 2. 1. 1997 do 31. 7. 1999. Žalovaná zdůraznila, že pokud ministerstvo školství potvrdilo, že institut nebyl akreditovanou vysokoškolskou institucí a v důsledku toho žalobce v předmětné době neměl statut studenta, byla žalovaná povinná toto sdělení respektovat. Proto nemohla žalovaná dobu studia na institutu, která nebyla kryta dobou zaměstnání započíst do doby pojištění.

Replika žalobce

6. Žalobce uvedl, že trvá na svých námitkách. Ve vztahu k započtení doby středoškolského studia zdůraznil, že pro započtení náhradní doby pojištění je třeba aplikovat právní úpravu platnou v okamžiku podání žádosti žalobce o starobní důchod.

Další vyjádření žalované

7. Žalovaná sdělila soudu, že přizpůsobila aplikační praxi závěrům, k nimž dospěl Nejvyšší správní soud. Přehodnotila dosavadní výklad hodnocení doby studia v cizině. Z nového výkladu vyplývá, že jako česká náhradní doba pojištění bude hodnocena doba studia po 18. roce věku získaná před 1. 5. 1990 v nesmluvní cizině u osob, které měly v době podání žádosti o důchod české občanství.

Posouzení věci soudem

8. O žalobě soud rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobce s tímto postupem výslovně souhlasil a žalovaná se po řádném poučení, že může vyslovit nesouhlas s rozhodnutím věci bez jednání a že nevyjádření se v určené lhůtě je považováno za souhlas, k nařízení jednání nevyjádřila.
9. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení vedeném podle části třetí prvního dílu hlavy druhé zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ustanovení § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a ustanovení § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí dle ustanovení § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle ustanovení § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

10. Z obsahu správního spisu vyplývá, že mezi účastníky není sporu o tom, že žalobce ke dni podání žádosti o starobní důchod dosáhl důchodového věku a byl českým státním občanem. Spornou byla mezi účastníky otázka započtení některých dob do doby pojištění.
11. Zejména se jednalo o dobu od 19. 2. 1996 do 23. 5. 1996, kdy žalobce studoval na Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví a nebyl souběžně zaměstnán. Pro posouzení otázky možnosti zahrnutí této doby do doby pojištění je zásadní, zda studium na uvedeném institutu bylo studiem na vysoké škole. Žalovaná za účelem posouzení této otázky kontaktovala přípisem ze dne 6. 2. 2017 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Toto ministerstvo přípisem ze dne 23. 2. 2017, č. j. MSMT-120/2017, žalované sdělilo, že Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví nebyl v rozhodné době akreditovanou vysokoškolskou institucí, žalobce neměl v době studia statut studenta a předmětnou dobu nelze považovat za studium na akreditované vysoké škole. Soud konstatuje, že tomuto vyjádření odpovídá i skutečnost, že předmětný institut nebyl uveden v seznamu vysokých škol a fakult, který byl přílohou zákona č. 172/1990 Sb., o vysokých školách. Vzhledem ke skutečnosti, že předmětný institut tedy nebyl vysokou školou, nebylo možné postgraduální vzdělávání žalobce zahrnout do doby pojištění žalobce. V tomto směru shledal soud námitku žalobce nedůvodnou.
12. Dále byla mezi účastníky sporná otázka, zda je možné do doby pojištění zahrnout i dobu žalobcova studia na gymnázium v Bagdádu. V rámci správního řízení předložil žalobce žalované rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 7. 3. 2017, č. j. MSMT-197/2017-246, kterým bylo pravomocně rozhodnuto, že studium žalobce ve škole Gymnázium Alnidal, Al Rasafa, Bagdád, Irácká republika, od 1. 9. 1968 do 1. 10. 1972 je postaveno na roveň studia na středních školách v České republice. Tímto rozhodnutím bylo postaveno najisto, že studium žalobce v uvedeném období pro účely důchodového zabezpečení je nutno považovat za studium na střední škole.
13. V ustanovení § 13 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je uvedeno, že za dobu pojištění se považují též doby zaměstnání získané před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem, s výjimkou doby studia po dosažení věku 18 let; jde-li však o dobu zaměstnání v cizině před 1. květnem 1990, hodnotí se tato doba, jen pokud bylo za ni zapláceno pojistné, a to nejdříve ode dne zaplacení pojistného.
14. V odstavci 2 uvedeného ustanovení je dále uvedeno, že za náhradní dobu pojištění se považují též náhradní doby získané před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem a doba pobírání důchodu za výsluhu let. Za náhradní dobu pojištění se považuje též doba studia získaná před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem, a to po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let.
15. Vzhledem k výše uvedenému znění § 13 zákona o důchodovém pojištění je nutné posuzovat samostatně dobu studia žalobce před dosažením jeho 18 let, kdy na toto období je nutné vztáhnout ustanovení § 13 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění a dobu studia žalobce na střední škole po dosažení 18 let věku, kdy na toto období se vztahuje právní úprava obsažená v § 13 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění.
16. Zásadní podmínkou toho, aby doba studia žalobce do jeho 18 let mohla být z hlediska důchodového pojištění považována za dobu zaměstnání je podmínka zaplacení pojistného za tuto dobu. Mezi účastníky je nepochybné, že žalobce nestudoval střední školu v cizině se souhlasem ministerstva školství ani nebyl ke studiu v cizině vyslán. Je rovněž nesporné, že za dobu studia v cizině do 18 let věku žalobce nebylo zapláceno pojistné. S ohledem na uvedené skutečnosti dle soudu žalovaná dospěla zcela správně k závěru, že období od 1. 9. Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

1968 do 8. 6. 1971 nelze po účely důchodového pojištění považovat dobu studia žalobce na střední škole v Bagdádu za dobu zaměstnání a započítat ji bez dalšího jako dobu pojištění. Ve vztahu k uvedenému období tedy shledal soud námitku žalobce jako nedůvodnou.

17. Zbývá tedy posoudit, zda je možné dobu studia žalobce na střední škole v cizině po dosažení 18 let věku považovat v souladu s § 13 odst. 2 za náhradní dobu pojištění. Na tomto místě je nutné připomenout, že dle právního předpisu platného před 1. 1. 1996, a to § 8 odst. 1 písm. f) a § 11 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení je podmínkou hodnocení doby studia v cizině jako doby náhradní československé (resp. české) státní občanství. Otázkou, zda postačovala existence českého státního občanství ke dni podání žádosti o důchod, či zda muselo existovat již v době zahraničního studia, se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22. 3. 2012, č. j. 4 Ads 145/2011-59. V tomto rozsudku dospěl Nejvyšší správní soud k následujícím závěrům: *„Právní předpisy platné před 1. 1. 1996 tedy hodnocení dob studia v cizině českými státními občany nepodmiňovaly získáním českého (československého) státního občanství před započítáním studia v cizině. Takový požadavek by ostatně byl diskriminační vůči těm osobám, které získaly české (československé) státní občanství jeho udělením, oproti těm, jež ho získaly narozením. Navíc uznání dob studia v cizině podle předpisů platných před 1. 1. 1996 i těm českým státním občanům, kteří tyto doby získali ještě jako občané jiného státu, odpovídalo smyslu a účelu úpravy důchodového zabezpečení ke dni 31. 12. 1995. Jestliže totiž státní občané České republiky získali studiem v jejich původní domovské zemi potřebnou kvalifikaci, tuto následně využili pro dosažení výdělků na území České republiky, z nichž byly odváděny platby do českého systému důchodového zabezpečení, a nakonec získali potřebnou dobu zaměstnání pro vznik nároku na starobní důchod pouze za použití českých právních předpisů, tak zde neexistoval žádný důvod pro neuznání doby jejich studia v cizině. Proto požadavek českého státního občanství při hodnocení dob studia před 1. 1. 1996 je nutné vztáhnout až ke dni podání žádosti o důchod, a nikoliv k období získání těchto dob. Takový požadavek přitom v dané věci nekoliduje ani se zásadou rovného zacházení při koordinaci vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení mezi státy Evropské unie, která zakazuje diskriminaci na základě státního občanství.“* Nejvyšší správní soud rovněž v uvedeném rozhodnutí konstatoval, že pokud jde o dobu pojištění získanou v nečlenském státu, není uznání doby studia v cizině před 1. 1. 1996 na základě českého státního občanství v rozporu s evropským právem.
18. S ohledem na výše uvedené závěry Nejvyššího správního soudu, se kterými se soud plně ztotožňuje, a s důrazem na skutečnost, že žalobce ke dni podání žádosti o starobní důchod byl státním občanem České republiky a podle rozhodnutí ministerstva školství bylo jeho studium na střední škole v Bagdádu postaveno na roveň studia středních škol v České republice, soud konstatuje, že žalobci měla být započtena jako náhradní doba pojištění doba jeho studia na střední škole v Bagdádu po 18. roce věku, tedy období od 9. 6. 1971 do 1. 10. 1972. Ve skutečnosti, že tato doba pojištění nebyla žalobci započtena jako náhradní doba pojištění v souladu s § 13 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, spatřuje soud nezákonnost ve smyslu § 78 odst. 1 s. ř. s. Tuto námitku tedy vyhodnotil soud jako důvodnou.
19. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem soud výrokem I. rozsudku napadené rozhodnutí žalované pro nezákonnost podle ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc jí podle ustanovení § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil k dalšímu řízení, v němž bude podle ustanovení § 78 odst. 5 s. ř. s. vázána právním názorem, který vyslovil soud v tomto zrušujícím rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

20. Výrok II. rozsudku o náhradě nákladů řízení byl stanoven na základě ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce měl ve věci úspěch, má proto právo na náhradu nákladů řízení, a soud tudíž žalované uložil zaplatit mu do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu nákladů řízení o předmětné žalobě v celkové výši 2 600 Kč. Tato částka sestává v souladu s návrhem žalobce z částky z částky 2 000 Kč za dva úkony právní služby uskutečněné právním zástupcem žalobce, Mgr. Zdeňkem Havlem, po 1 000 Kč podle ustanovení § 7, § 9 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, dále jen „AT“, a to převzetí a příprava zastoupení - dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) AT, podání žaloby - dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) AT, a z částky 600 Kč za s tím související dva režijní paušály po 300 Kč podle ustanovení § 13 odst. 1, odst. 3 AT.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 4. května 2020

Mgr. Václav Trajer v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.